

PROP DE VOSALTRES

La fe en l'espai públic

Estimats diocesans:

En els últims anys s'ha escrit molt sobre la presència pública de la fe o si cal reservar-la al cor de cadascú, com una cosa íntima i privada. No s'ha tingut massa en compte que les conviccions i creences són el fonament de la vida de l'ésser humà. S'oblida, a més, amb molta freqüència, que la llibertat religiosa forma part de la llista de drets humans que amb tanta passió es reivindiquen en tota circumstància en què l'ésser humà es troba disminuït, menyspreat o expulsat del seu entorn. El color de la pell, l'origen, la posició socioeconòmica... són elements que propicien separacions i aixequen murs. També els creients formen un grup al qual se li nega a vegades fer pública la seva fe.

El papa Francesc en un discurs a Bahrain (6 de novembre de 2022) ha demanat que la llibertat religiosa sigui plena i no es limiti a concedir permisos i reconèixer la llibertat de culte; això suposa no només respectar les manifestacions externes i públiques de la fe de qualsevol confessió religiosa, sinó també garantir la no coacció en matèria religiosa, així com tenir la deguda consideració de la dimensió pública de la religió i, per tant, la possibilitat que els creients contribueixin a la construcció de l'ordre social. A més d'aquesta referència personal, fa poc un grup de professors ha fet un estudi sobre aquest tema que han publicat en una petita obra titulada *La llibertat religiosa y la presencia de la Iglesia en el espacio público*. És una profunda reflexió interdisciplinària del món de la sociologia, del dret, de la filosofia i de la teologia que ens ha

donat a conèixer la gran preocupació per les limitacions que en aquest sentit es produeixen en algunes parts del món. Fins i tot en el nostre àmbit occidental es discuteix a vegades la seva existència catalogant-la com una suma de privilegis o arraconant-la als despatxos o a les sagristies. I ni una cosa ni l'altra. Sense privilegis però sense exclusions arbitràries.

Tot això ve a tomb arran de la Jornada Mundial de la Joventut que, amb el Papa, es va viure a Lisboa el passat mes d'agost. Per descomptat, aquest esdeveniment que va congrega més d'un milió de persones vingudes d'arreu del món per celebrar públicament la fe que diàriament es viu a les pròpies comunitats cal analitzar-lo sense triomfalismes, però també sense complexos d'inferioritat, mirant els fets i les seves conseqüències. Per una banda, molts van mostrar la seva alegria i satisfacció per ser capaços de reunir tanta gent per proclamar la fe en Jesucrist. D'altra banda, alguns es pregun-

ten en què es concreta aquesta explosió de religiositat en la vida diària. Em vull sumar als primers, sense desmerèixer l'autocrítica o la conversió per millorar l'autenticitat de la vida cristiana en les relacions amb els altres i en l'obertura a deixar-se acompanyar per Déu que ens crea i per Jesucrist que ens mostra el camí de l'adoració i del compromís.

Perquè la Jornada va suposar un punt de merescut orgull i satisfacció per als qui la van organitzar i hi van prendre part a Lisboa. També per als qui des de casa vam seguir l'esdeveniment a través de les pantalles de televisió. En els rostres de molts dels nostres joves es percebia el clima d'oració i de recerca; també el de pertànyer a una Església universal que trenca fronteres i apropa sentiments culturals diferents. Cap grup humà és superior a un altre. Tots som fills de Déu i germans de Jesucrist. Volem viure i anunciar l'amor de Déu i ens alegra que tants joves el manifestin d'aquesta manera que contagia la resta d'éssers humans perquè coneguin l'evangeli del Senyor. D'això no se'n pot dir triomfalisme, sinó que és un motiu per revisar com les nostres comunitats atenem els interessos, preocupacions i dificultats dels joves que viuen amb nosaltres. El grup de Lleida que va participar en la Jornada va tornar cansat físicament, però molt il·lusionat per continuar el camí emprès. Comptem amb la Delegació Pastoral de Joves per al seu impuls i coordinació.

Amb la meva benedicció i afecte.

† **Salvador Giménez Valls**
Bisbe de Lleida

NOTÍCIES

Mons. Sergi Gordo inicia el ministeri com a bisbe de Tortosa

Més d'un miler de persones es van congrega, el passat diumenge 10 de setembre a la Catedral de Tortosa, per participar en la cerimònia d'inici del ministeri del nou bisbe de la diòcesi, Mons. Sergi Gordo, i donar-li la beninguda a la ciutat.

El nou màxim responsable de la diòcesi, de 56 anys, va demanar en la seva primera homilia que els fidels resessin pels afectats pels aiguats que hi

havia hagut la setmana anterior a Alcanar. El bisbe Sergi havia desenvolupat fins ara la seva carrera eclesiàstica a l'arxidiòcesi de Barcelona i passa a ocupar la vacant que va deixar ara fa un any Mons. Enrique Benavent, que va ser nomenat arquebisbe de València.

El bisbe Salvador també va participar, com la resta de prelatos de les diòcesis amb seu a Catalunya, en la cerimònia.

CERCA DE VOSOTROS

La fe en el espacio público

Queridos diocesanos:

En los últimos años se ha escrito mucho sobre la presencia pública de la fe o la reserva al corazón de cada cual, como algo íntimo y privado. A pesar de que las convicciones o creencias son el fundamento de la vida del ser humano. Se olvida, además, con mucha frecuencia que la libertad religiosa forma parte del elenco de los derechos humanos que con tanto ardor se reivindican para cualquier circunstancia en la que el ser humano se halla disminuido, despreciado o expulsado de su entorno. El color de la piel, el origen, la posición socio-económica... son elementos que propician separaciones o levantan muros. También los creyentes forman un grupo al que se le niega en ocasiones la publicidad de su fe.

El papa Francisco en un discurso (6 de noviembre de 2022) en Baréin ha pedido que la libertad religiosa sea plena y no se limite a conceder permisos y reconocer la libertad de culto, lo que supone no sólo respetar las manifestaciones externas y públicas de la fe para toda confesión religiosa sino también garantizar la no coacción en materia religiosa, así como tener la debida consideración de la dimensión pública de la religión y, por tanto, la posibilidad de que los creyentes contribuyan a la construcción del orden social. Además de esta referencia personal ha sido recientemente un tema de estudio por parte de un grupo de profesores y que han publicado en una pequeña obra titulada *La libertad religiosa y la presencia de la Iglesia en el espacio público*. Ha sido una profunda reflexión interdisciplinar del mundo de la sociología, del derecho, de la filosofía y de la teología que nos han dado a conocer como una gran preocupación por las limitaciones que en este sentido se producen en algunas partes de nuestra geografía. Incluso en nuestro mundo occidental se discute a veces su existencia catalogándola como una suma de privilegios o arrinconándola a los despachos o a las sacristías. Y ni una cosa ni otra. Sin privilegios pero sin exclusiones arbitrarias.

Todo esto me viene a la mente a raíz del acontecimiento de la Jornada Mundial de la Juventud que, con el Papa, se vivió en Lisboa el pasado mes de agosto. Sin triunfalismos pero también sin complejos de inferioridad se deben analizar los hechos y sus consecuencias. Por supuesto este hecho que congregó a más de un millón de personas, venidas de todo el mundo, para celebrar públicamente la fe que a diario se vive en las propias comunidades. Muchos mostraron su alegría y satisfacción por ser capaces de reunir a tanta gente para proclamar la fe en Jesucristo. Por otra parte algunos se preguntarán en qué se concreta esa explosión de religiosidad en la vida diaria. Me quiero sumar a los primeros sin desmerecer la autocrítica o la conversión para mejorar la autenticidad de la vida cristiana en las relaciones con los demás y en la apertura a dejarse acompañar por Dios que nos crea y por Jesucristo que nos muestra el camino de la adoración y del compromiso.

Porque la referida Jornada supuso un punto de merecido orgullo y satisfacción para quienes la organizaron y participaron en Lisboa. También para quienes desde casa contemplamos el evento a través de las pantallas de televisión. Se percibía en los rostros el clima de oración y de búsqueda de muchos de nuestros jóvenes; también el de pertenecer a una Iglesia universal que rompe fronteras y acerca sentimientos culturales distintos. Ningún grupo humano es superior a otro. Todos somos hijos de Dios y hermanos de Jesucristo. Queremos vivir y anunciar el amor de Dios y nos alegra que tantos jóvenes lo manifiesten de esa manera que contagia al resto de seres humanos para que conozcan el evangelio del Señor. No se puede llamar a eso triunfalismo, sino un motivo para revisar la atención que nuestras comunidades prestan a los intereses, preocupaciones y dificultades de los jóvenes que viven con nosotros. El grupo de Lleida que participó en la Jornada regresó con cansancio físico pero muy ilusionado por continuar en el camino emprendido. Cuentan con la Delegación Pastoral de Jóvenes para su impulso y coordinación.

Con mi bendición y afecto.

† Salvador Giménez Valls
Obispo de Lleida

Mor el pare Cinto, jesuïta i escultor

El pare Cinto Casanovas i Corderoure, jesuïta i escultor, va morir el passat 9 de setembre als 90 anys. Clou d'aquesta manera una vida dedicada a l'art i a una espiritualitat molt arrelada a la gent del poble, els darrers anys a Raimat —on ha estat rector fins el darrer dia— i també a Verdú, on va tenir la seva casa-taller. Nascut a Santpedor el 25 de gener del 1933, va deixar la vida terrenal el dia de Sant Pere Claver, el patró del seu estimat Verdú.

Com a escultor va treballar el fang, la fusta, la pedra, el ferro i el bronze, materials que estimava i coneixia. Entre altres obres, va ajudar a fer les reproduccions romàniques de Montgarri, Mur i el *Davallament* d'Erill la Vall, i tenia obra escampada arreu de Catalunya, com el *Merma* de Vic, la *Dona de l'aigua* a la carretera del Doll o la *Verema* a Raimat.

El funeral pel pare Cinto es va fer per la Diada al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès.

El Carme i Sant Joan acomiaden els seus mossens

Les parròquies del Carme i Sant Joan van acomiadar, el passat 10 de setembre, a Mn. Joan Ramon Ezquerria i Mn. Jaume Pons, recentment destinats a les parròquies de Gimennells, Sucs i Pla de la Font, en una multitudinària i entranyable Eucaristia d'agraïment.

Al llarg de la celebració, els fidels van pregar perquè Mn. Joan Ramon i Mn. Jaume continuïn vivint el seu ministeri sacerdotal en les noves parròquies amb la mateixa alegria, fervor i esperit de servei que han tingut fins ara, i per fer una bona acollida al nou rector, Mn. Xavier Navarro. Després de la benedicció va arribar el moment dels agraïments, expressats per re-

presentants de les parròquies de la Unitat Pastoral i de diversos col·lectius.

Mosaic pel 200 aniversari de la Mare Esperança

La congregació de Missioneres del Sagrat Cor de Maria va beneir, el passat 8 de setembre, el mosaic que s'ha fet amb motiu del segon centenari del naixement de la seva fundadora, la mare Esperança González. Les rajoles reproduïxen un fragment de les seves notes autobiogràfiques, on explica com el Senyor se li va fer present i li va encomanar que fundés una congregació per donar atenció a la infantesa i a la joventut marginada.

EL PAPA FRANCESC A LA XARXA

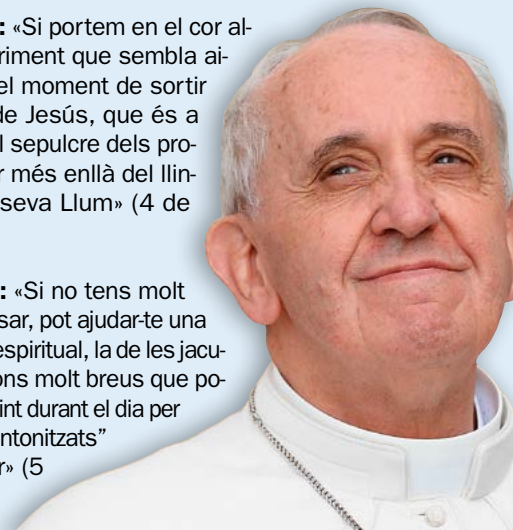

@Pontifex_es: «La llibertat de premsa és un indicador important de l'estat de salut d'un país. De fet, les dictadures s'afanyen a restringir-la o suprimir-la. Necessitem periodistes lliures que ens ajudin a no oblidar moltes situacions de sofriment» (3 de maig).

@Pontifex_es: «Crist ressuscitat és el nostre futur. Ell és l'Alfa i l'Omega, el principi i la fi, el fonament i la meta última de la història de la humanitat. La nostra vida, encara que marcada per la fragilitat, està posada fermament a les seves mans» (3 de maig).

@Pontifex_es: «Si portem en el cor algun pes o sofriment que sembla aixafar-nos, és el moment de sortir a la trobada de Jesús, que és a prop, d'obrir el sepulcre dels problemes i mirar més enllà del llinard, cap a la seva Llum» (4 de maig).

@Pontifex_es: «Si no tens molt temps per a resar, pot ajudar-te una sàvia pràctica espiritual, la de les jaculatòries, oracions molt breus que podem repetir sovint durant el dia per a romandre "sintonitzats" amb el Senyor» (5 de maig).

Campanya de Càritas pel sisme del Marroc

Càritas Espanyola ha obert des del dia 9 de setembre la campanya d'emergència «Càritas amb el Marroc», amb l'objectiu de canalitzar la solidaritat dels donants espanyols per atendre l'emergència humanitària provocada pel terratrèmol registrat a les províncies i ciutats de Marràqueix, Taroudant, Chichaoua, Ouarzazate i Al Haouz, al sud del país.

L'equip de Cooperació Internacional de Càritas Espanyola va con-

tactar des del primer instant amb Càritas Rabat per oferir acompanyament i suport en la gestió d'aquesta emergència sense precedents en la història recent del país i

que ha deixat més de 3.000 morts, i una gran quantitat de persones ferides i desaparegudes, a banda de les quantioses destrosses materials.

Les persones que vulguin col·laborar amb la campanya de Càritas amb el Marroc poden fer-ho a través del web www.caritas.es o fent aportacions als comptes del **Banc Santander ES25-0049-6791-7728-1601-1350** i de **CaixaBank ES03-2100-2208-3802-0029-0649**.

Curs d'evangelització a la presó

Uns 21 interns del Centre Penitenciari Ponent han participat cada dissabte, des del passat 8 de juliol fins a principis de setembre, en un curs impartit des de la Pastoral Penitenciària de la diòcesi de Lleida juntament amb la Fundació Obra Mercedària. El Projecte Alpha, que és un mètode d'evangelització dins de l'Església catòlica, intenta crear un espai on la persona pugui rebre resposta a les preguntes que tot ésser humà es qüestiona en algun moment de la seva vida.

Els organitzadors valoren positivament l'experiència i destaquen les facilitats que ha posat el Centre Penitenciari Ponent per poder reunir els interns dels dife-

rents mòduls i per permetre l'accés del material utilitzat, així com el temps i la dedicació dels voluntaris que han pres part en l'experiència.

Missa per la festa de les Marededéus Trobades

La Confraria de la Mare de Déu de Montserrat de Lleida va celebrar, el dia 8 de setembre, la

festa de la Nativitat de la Mare de Déu, coneguda popularment com la festa de les Marededéus Troba-

des. La Catedral de Lleida va acollir la celebració de l'Eucaristia a l'altar de la Mare de Déu de Montserrat, presidida pel consiliari de la Confraria, Mn. Josep M. Escorihuela. Durant la celebració es pregà pels confreres difunts d'aquest any i, al finalitzar, es va donar la benvinguda als nous confreres amb el lliurament de la cèdula acreditativa de la seva condició, signada pel pare abat de Montserrat, la insígnia de la confraria i el llantió montserratí.

REFLEXIONS

Així com nosaltres perdonem

Quantes vegades hem incorporat aquestes paraules a la nostra pregària? No és un afegit optatiu en la recitació del Pàter Noster. Quan les pronunciem venen darrera d'una petició a Déu, que ens perdoni les nostres culpes. Per tant segellen el pacte que Déu està disposat a fer amb nosaltres. I és veritat, Déu ens perdona. Però, i nosaltres? Perdonem?

Ens han ensenyat que tenim la possibilitat de perdonar a l'altre que ens ha ofès o ens ha fet mal. Però podria molt ben ser que els missatges rebuts pels nostres educadors fos que no cal perdonar, si et fan un mal tu torna-t'hi, si t'ofenen o fins i tot si et peguen, tu et pots defensar, fins i tot, retornant el cop rebut. Per això Jesús va haver d'intervenir com a bon mestre per tornar a ensenyar-nos la seva nova llei: «estima a Déu sobre totes les coses i als altres com a tu mateix». Un missatge que no tenia cap possibilitat de no ser entès. Però, per si de cas, ho va ratificar: «estima els enemics». I així no tenim escapadòria.

També ens va concretar la quantitat de perdó que hem de repartir: setanta vegades set, és a dir, amb el significat bíblic del número set, ens està dient que sempre. I també ens explica com ho hem de fer per perdonar: «si et peguen en una galta posa també l'altra». I així podem arribar a la conclusió que aquest perdó que Jesús ens proposa no és per a nosaltres. Per això podem afirmar que l'aplicació del missatge cristià sempre ha fallat pel mateix costat, no hem perdonat com el Senyor vol.

I és que perdonar no és humà, i fins potser no és just, humanament. La societat està vertebrada en la llei del càstig per aquell que ha fet un mal. Perdonar és un acte diví. I per perdonar de veritat cal posar-hi Déu pel mig. Ha de ser Ell que mogui el nostre cor al perdó. Per això el gran exemple de perdó el trobem en Jesús perdonant des de la creu o tants i tants germans cristians màrtirs que van morir perdonant els qui els mataven.

Ara, permeteu-me un consell per aconseguir el que Jesús ens exigeix: si no sabem o no podem estimar l'enemic us proposo que no tinguem cap enemic. Així no l'haurem de perdonar.

Mn. Valentí Alonso i Roig

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

2. □ Dilluns (lit. hores: 2a setm.) [Ex 23,20-23a / Sl 90 / Mt 18,1-5.10]. Sants Àngels de la Guarda. Lleida: Mare de Déu de l'Acadèmia (1862), patrona de la ciutat de Lleida (1946); sant Sadurní, ermità, a Sòria; beat Berenguer de Peralta, bisbe electe de Lleida.

3. ■ Dimarts [Za 8,20-23 / Sl 86 / Lc 9,51-56]. Sant Francesc de Borja (Gandia, 1510 - Roma, 1572), prev. je-

suïta; sant Gerard o Grau, abat; santa Maria Josepa Rosselló, fund.

4. □ Dimecres [Ne 2,1-8 / Sl 136 / Lc 9,57-62]. Sant Francesc d'Assís (1182-1226), iniciador del franciscanisme (OFM...), defensor dels llocs sants i patró dels ecologistes i els veterinaris; sant Petroni, bisbe; santa Àurea, vg.

5. □ Dijous [Dt 8,7-18 / Sl: 1Cr 29 / 2C 5,17-21 / Mt 7,7-11]. Tèmpores

d'Acció de Gràcies i de Petició; sant Froilán, bisbe de Lleó; santa Faustina Kowalska, vg. polonesa, apòstol de la Divina Misericòrdia.

6. ■ Divendres [Ba 1,15-22 / Sl 78 / Lc 10,13-16]. Sant Bru (Colònia, 1035-Squillace, 1101), prevere retirat al desert de Chartreuse, fund. dels Cartoixans (Ocart); sant Emili, mr.; santa Maria de les Cinc Llagues, vg. franciscana.

7. □ Dissabte [Ba 4,5-12.27-29 / Sl 68 / Lc 10,17-24]. Mare de Déu del Roser, commemoració de la victòria de Lepant (1571); sant Marc, papa (romà, 336); sant Sergi, mr.

8. ■ Diumenge vinent, XXVII de durant l'any (lit. hores: 3a setm.) [Is 5,1-7 / Sl 79 / Fl 4,6-9 / Mt 21,33-43]. Sant Simeó el Just, profeta; sant Demetri, mr.; santa Taïs, penitent; santa Maria Faustina Kowalska, vg.

Diurnenge XXVI de durant l'any (A)

COMENTARI

«Els publicans i les dones de mala vida us passen al davant cap al Regne de Déu»

Tots coneixem persones (o potser ho som també nosaltres) que tenen o tenim paraules molt agradables, com si estiguéssim sempre a punt de fer allò que ens manen o ens demanen però després ens quedem en les paraules. Paraules que podem enganyar perquè evidentment el que compta són els fets. Tant de bo hi hagués sintonia entre fets i paraules però en tot cas, el que compta són els fets. És l'exemple que posa Jesús amb *dos fills*; el primer li diu al pare que *no vol anar a treballar a la vinya, però després se'n penedí i hi anà*. El segon fill és el de les bones paraules: Sí, pare, *hi vaig de seguida, però no hi anà*. Evidentment tots veiem que el qui realment ha fet la voluntat del pare és el que ha anat finalment a treballar a la vinya. Jesús posa aquest exemple i ho aplica a un cas molt punyent: *Publicans i dones de mala vida*, és a dir, cobradors d'impostos al servei dels romans i prostitutes, considerats pecadors, *us passen al davant cap al Regne de Déu*: com pot ser això? Jesús en dona la resposta: *Ha vingut Joan amb la missió d'ensenyar-vos un bon camí però vosaltres no l'heu cregut*: aquests vosaltres són *els grans sacerdots i notables del poble*, és a dir, els representants oficials de la fe d'Israel i del temple! Ells no entren al Regne del cel; en canvi, els pecadors públics sí! Quin escàndol! Però la raó és clara: els pecadors s'han convertit però ells no. És el que diu Ezequiel: *Si el pecador es converteix, deixa de fer el mal i obra amb justícia i bondat, salvarà la seva vida. Només que reconegui el mal que havia fet i es converteixi viurà i se salvarà de la mort*. És el que van fer les prostitutes i els cobradors d'impostos. Sant Pau ens exhorta a la *unitat i a la humilitat* seguint l'exemple de *Crist que s'abaixà fins a la mort i una mort de creu*. Per això Déu ha fet que *tots els llavis reconeguin que Jesucrist és Senyor a glòria de Déu Pare*. Jesús és l'únic Senyor: ens hem de convertir; no valen les paraules sinó els fets. Ell va mostrar el seu amor i la seva humilitat amb fets arribant fins a la mort.

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura de la profecia d'Ezequiel (Ez 18,25-28)

El Senyor diu: «Vosaltres penseu: No va ben encaminada la manera d'obrar del Senyor. Poble d'Israel, escolta bé això que et dic: ¿No és la vostra manera d'obrar, i no la meua, la que va desencaminada? Si el just deixa d'obrar el bé, comet el mal i mor, morirà per culpa seva. Però si el pecador es converteix, deixa de fer el mal i obra amb justícia i bondat, salvarà la seva vida. Només que reconegui el mal que havia fet i es converteixi, viurà i se salvarà de la mort.»

▶ Salm responsorial (24)

R. *Recordeu-vos, Senyor, de la vostra pietat.*

Feu que conegui, Senyor, les vostres rutes, / que aprengui els vostres camins. / Encamineu-me en la vostra veritat, instruiu-me, / perquè vós sou el Déu que em salveu; / i cada moment espero en vós. R.

Recordeu-vos, Senyor, de la vostra pietat / i de l'amor que heu guardat des de sempre. / No us recordeu dels pecats que he comès de jove, / compadiu-vos de mi, vós que estimeu tant. R.

El Senyor, bondadós i recte, / ensenya el bon camí als pecadors. / Encamina els humils per sendes de justícia, / els ensenya el seu camí. R.

▶ Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis (Fl 2,1-11)

Germans, per tot el que trobeu en Crist de fortalesa d'ànima, d'amor que consola, de dons de l'Esperit, d'afecte entranyable i de compassió, us suplico que em doneu plenament el goig de veure-us units per uns mateixos sentiments i per una mateixa estimació dels uns pels altres, unànimes i ben avinguts. No feu res per rivalitat ni per vanagloria. Mireu els altres amb humilitat i considereu-los superiors a vosaltres mateixos. Que ningú no es guii pels propis interessos, sinó que miri pels altres. Tingueu els mateixos sentiments que heu vist en Jesucrist: ell, que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu, sinó que es va fer no-res, fins a prendre la condició d'esclau. Havent-se fet semblant als homes, i començant de captenir-se com un home qualsevol, s'abaixà i es feu obedient fins acceptar la mort, i una mort de creu. Per això Déu l'ha exalçat i li ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom, perquè tothom, al cel, a la terra i sota la terra, doblegui el genoll al nom de Jesús, i tots els llavis reconeguin que Jesucrist és Senyor, a glòria de Déu Pare.

▶ Lectura de l'Evangeli segons sant Mateu (Mt 21,28-32)

En aquell temps, Jesús digué als grans sacerdots i als notables del poble: «Què us en sembla? Un home que tenia dos fills va dir al primer: "Fill meu, ves a treballar a la vinya, avui." Ell respongué: "No hi vull anar." Però després se'n penedí i hi anà. El pare digué això mateix al segon i aquest li respongué: "Hi vaig de seguida, pare." Però no hi anà. Quin d'aquests dos va fer el que el pare volia?» Li responen: «El primer.» Jesús els diu: «Us dic amb tota veritat que els publicans i les dones de mala vida us passen al davant cap al regne de Déu, perquè ha vingut Joan amb la missió d'ensenyar-vos un bon camí, però vosaltres no l'heu cregut, mentre que els publicans i les dones de mala vida sí que l'han cregut. I vosaltres, ni després de veure això, encara no us en penediu ni voleu creure'l.»

▶ Lectura de la profecia de Ezequiel (Ez 18,25-28)

Esto dice el Señor: «Insistís: "No es justo el proceder del Señor". Escuchad, casa de Israel: ¿Es injusto mi proceder? ¿No es más bien vuestro proceder el que es injusto? Cuando el inocente se aparta de su inocencia, comete la maldad y muere, muere por maldad que cometió. Y cuando el malvado se convierte de la maldad que hizo y practica el derecho y la justicia, él salva su propia vida. Si recapacita y se convierte de los delitos cometidos, ciertamente vivirá y no morirá.»

▶ Salmo responsorial (24)

R. *Recuerda, Señor, tu ternura.*

Señor, enséñame tus caminos, / instrúyeme en tus sendas: / haz que camine con lealtad; / enséñame, porque tú eres mi Dios y Salvador, / y todo el día te estoy esperando. R.

Recuerda, Señor, que tu ternura / y tu misericordia son eternas; / no te acuerdes de los pecados / ni de las maldades de mi juventud; / acuérdate de mí con misericordia, / por tu bondad, Señor. R.

El Señor es bueno y es recto / y enseña el camino a los pecadores; / hace caminar a los humildes con rectitud, / enseña su camino a los humildes. R.

▶ Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Filipenses (Flp 2,1-11)

Hermanos:

Si queréis darme el consuelo de Cristo y aliviarme con vuestro amor, si nos une el mismo Espíritu y tenéis entrañas compasivas, dadme esta gran alegría: manteneos unánimes y concordados con un mismo amor y un mismo sentir. No obréis por rivalidad ni por ostentación, considerando por la humildad a los demás superiores a vosotros. No os encerréis en vuestros intereses, sino buscad todo el interés de los demás. Tened entre vosotros los sentimientos propios de Cristo Jesús. El cual, siendo de condición divina, no retuvo ávidamente el ser igual a Dios; al contrario, se despojó de sí mismo tomando la condición de esclavo, hecho semejante a los hombres. Y así, reconocido como hombre por su presencia, se humilló a sí mismo, hecho obediente hasta la muerte, y una muerte de cruz. Por eso Dios lo exaltó sobre todo y le concedió el Nombre-sobre-todo-nombre; de modo que al nombre de Jesús toda rodilla se doble en el cielo, en la tierra, en el abismo, y toda lengua proclame: Jesucristo es Señor, para gloria de Dios Padre.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Mateo (Mt 21,28-32)

En aquel tiempo, dijo Jesús a los sumos sacerdotes y a los ancianos del pueblo: «¿Qué os parece? Un hombre tenía dos hijos. Se acercó al primero y le dijo: "Hijo, ve hoy a trabajar en la viña". Él le contestó: "No quiero". Pero después se arrepintió y fue. Se acercó al segundo y le dijo lo mismo. Él le contestó: "Voy, Señor". Pero no fue. ¿Quién de los dos cumplió la voluntad de su padre?» Contestaron: «El primero.»

Jesús le dijo: «En verdad os digo que los publicanos y las prostitutas van por delante de vosotros en el reino de Dios. Porque vino Juan a vosotros enseñándoos el camino de la justicia y no le creísteis; en cambio, los publicanos y prostitutas le creyeron. Y, aun después de ver esto, vosotros no os arrepentisteis ni le creísteis.»